

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1877. Andra Kammaren. N:o 37.

Måndagen den 16 April.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Herr Statsrådet m. m. H. L. Forssell aflemnade en Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen, angående afsöndring af jord till byggnadstomter från indragna häradshöfdingebostället Hvetlanda Thomas- och Kullagården.

Herr Talmannen mottog denna Kongl. proposition under förklaring, att Kammaren skulle åt densamma egna grundlagsenlig behandling.

§ 2.

Upplästes till justering de i Kammarens sammanträden den 9 i denna månad förda protokoll.

I sammanhang härmed anförde

Herr Lithner: Med den rätt, grundlagen medgifver, ber jag att få för några ögonblick taga Kammarens uppmärksamhet i anspråk för att i någon mån berigtiga protokollet för den 9 i denna månad. Såsom de af Herrarne, hvilka då voro närvarande, torde erinra sig, tog jag mig då friheten att till Herr Ecklesiastikministern och Stats-Utskottet framställa en förfrågan rörande en punkt i Utskottets utlåtande, som dock icke jag, men en annan talare vågade kalla mystisk och besynnerlig. Jag fick emellertid då det svaret, att hvad som skett, genom Kongl. Cirkuläret den 30 December 1876 angående just den punkt hvarom då var fråga, nemligen extra ordinarie lärares aflöning, grundade sig på 1875 års Riksdags beslut. Så vidt jag icke erinrar mig origtigt, yttrade Herr Ecklesiastikministern derjemte att det väl kunde finnas förklarligt att jag, som icke varit närvarande vid 1875 års riksdag möjligtvis hade förbisett nämnda beslut. Så var dock icke förhållandet. Det föll sig därför litet svårt att på detta sätt taga emot en tillrättavising, som egentligen icke gick ut på något

Andra Kammarens Prot. 1877. N:o 37.

annat än att framställa mig såsom den der, hvilken, som man plägar säga, löpt åstad i ogjordt väder. Under den då pågående diskussionen kom jag emellertid icke i tillfälle att skaffa mig de handlingar, som det var nödvändigt att hafva till hands, för att våga uppträda och bestrida en uppgift, som lemnats från statsrådsbänken; och jag lät derföre den gången vid saken bero. Sedermera har jag tillåtit mig att enskildt underrätta Herr Ecklesiastikministern, att jag icke vore fullt belåten med det sätt, hvarpå saken då aflupit; och jag har äfven underrättat Herr Grefven och Talmannen om att jag önskade en liten restitution. Han hänvisade mig då till i dag, då protokollet för den 9 i denna månad skulle justeras.

För att nu öfvergå till 1875 års Riksdagsbeslut, var Herr Ecklesiastikministerns yttrande härom, så vidt jag af tjänstgörande reviderande notarien bekommit ett riktigt utdrag af detsamma, af följande lydelse: "Vid 1875 års riksdag, då Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof framlades, funnos i det den Kongl. propositionen åtföljande statsrådsprotokoll angifna de grunder, som borde följas vid fördelningen af ifrågavarande arfvoden, och dessa grunder voro, att den extra lärare, som genomgått profår och aflagt filosofiekandidatexamen, skulle erhålla 1,500 kronor om året samt åtnjuta samma förmåner som en ordinarie lärare, med vilkor att han till en sådan plats väl dokumenterat sig. Och om en sådan plats fans ledig, skulle han få den. För dem, som icke hade dessa egenskaper, skulle arfvodet utgöra 1,250 kronor. Detta biföll Riksdagen". Efter min uppfattning har Riksdagen icke gjort detta. Så vidt jag nemligen kan förstå, har detta års Riksdag, i likhet med förlidet års, helt och hållet undandragit sig att yttra sig i fråga om sjelfva organisationen, utan endast ställt till Kongl. Maj:ts dispositione de för ändamålet begärda medlen. I Stats-Utskottets utlåtande i frågan, som jag här har till hands, heter det ock att Utskottet tillstyrker "att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning må *på det sätt* af Riksdagen bifallas, att på extra stat för år 1876 anvisas" etc. Här har således influtit dessa förargliga ord *på det sätt*, hvilka, som hvar och en vet, Stats-Utskottet och Riksdagen alltid begagna, när de inse nödvändigheten af ett anslag, men vilja undandraga sig att afgifva något yttrande om sjelfva organisationsfrågan. Så skedde t. ex. med det anslag, som vid innevarande riksdag beviljades för adjunkturernas ombildning vid universiteten. Och så har alltid varit fallet. Så ofta det hetat "*på det sätt*", har Riksdagen dermed velat antyda, att den beviljar penningarne utan att dermed yttra sig om det ena eller andra sättet för deras användande. Nu vill jag visserligen icke neka att det i statsrådsprotokollet verkligen finnes sagdt, att såsom vilkor för anslaget åtnjutande skulle fordras genomgånet profår o. s. v. Men jag hemställer till Eder, mine Herrar, om I verkligen viljen acceptera den grundsatsen, att hvad som står i motiven till statsrådsprotokollet är godkänt, derföre att man beviljat summan, oakadt man i beslutet inlagt orden "*på det sätt*".

Vidare anhåller jag att få uppläsa den ofvannämnda underdåniga skrifvelse, som Riksdagen då aflät. Den lyder sålunda: "Med hänse-

ende till nödvändigheten att höja beloppen af hittills för extra och vikarierande lärare fastställda arfvoden har Eders Kongl. Maj:t äskat tillökning dels i anslaget till arfvoden åt extra lärare med 30,000 kronor och dels i anslaget till vikarier och oförutsedda behof med 15,000 kronor; varande jemväl denna nådiga framställning *på det sätt* af Riksdagen bifallen, att på extra stat för år 1876 anvisats till arfvoden åt extra lärare ett belopp af 30,000 kronor samt till vikariearfvoden och oförutsedda behof 15,000 kronor.“ Under sådana förhållanden och då, såsom jag tycker, dessa ord tala klart och tydligt ett språk, hvaröfver det numera är för sent att tillåta sig någon reflexion eller diskussion, har jag naturligtvis intet yrkande att framställa. Men jag vill hafva det nu sagda nedlagdt i protokollet för att derigenom hafva skyddat mig för den oangenäma ställning, hvori icke någon gerna vill oskyldigtvis råka, att anses såsom den der hvilken “lupit åstad i ogjordt väder“.

De upplästa protokollen blefvo derefter af Kammaren godkända.

§ 3.

Föredrogs och bordlades ånyo Stats-Utskottets memorial N:o 53.

§ 4.

Efter föredragning der näst af Stats-Utskottets memorial N:o 54, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande Stats-Utskottets utlåtande N:o 46, angående väckt motion om anslag åt färjemännen vid Fårösunds hamn, godkände Kammaren den i nämnda memorial föreslagna voteringspropositionen.

§ 5.

Föredrogos, men blefvo för andra gången bordlagda:
Stats-Utskottets memorial N:o 55; samt
Andra Kammarens Fjerde Tillfälliga Utskotts utlåtanden N:is 6
—8 (i samlingen N:is 26—28).

§ 6.

Till bordläggning anmäldes dels Kongl. Maj:ts under § 1 här-
ofvan omförmälda proposition och dels följande från Utskott inkomna
ärenden:

Stats-Utskottets utlåtanden och memorial:

N:o 22, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Ni-
onde hufvudtitel;

N:o 56, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om anvisande af arvode åt Protokollssekreteraren O. S. Rydberg för fortsatt utgifvande af "Sveriges traktater"; och

N:o 57, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor, rörande anslagen under riksstatens Åttonde hufvudtitel; samt

Banko-Utskottets memorial N:o 11, med förslag till omröstningsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om anslag till en enke- och pupillkassa vid riksbankens afdelningskontor och pappersbruk.

Dessa ärenden skulle uppföras främst å den föredragningslista, som för Kammarens nästa sammanträde komme att upprättas.

§ 7.

Föredrogos och godkändes Stats-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrivelser:

N:o 33, angående de i 63 § Regeringsformen föreskrifna kreditivsummor; och

N:o 34, angående beviljadt anslag till statens jernvägsbyggnader.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 4 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.

Tisdagen den 17 April.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts i gårdagens sammanträde bordlagda proposition, angående afsöndring af jord till byggnadstomter från indragna häradshöfdingebostället Hvetlanda Thomas- och Kullagården.

§ 2.

Föredrogs och bordlades ånyo Stats-Utskottets utlåtanden N:is 22 och 56.

§ 3.

Skedde föredragning af Stats-Utskottets memorial N:o 57, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor, rörande anslagen under riksstatens Åttonde hufvudtitel.

De i *punkten 1* föreslagna voteringspropositioner godkändes.

Punkten 2.

Utskottets i *mom. a)* af denna punkt framlagda förslag till voteringsproposition blef äfvenledes godkändt.

I *mom. b)* hade Utskottet föreslagit en voteringsproposition af följande lydelse:

“Den, som vill, att Riksdagen för Kongl. bibliotekets personal, förutom chefen, fastställer följande aflöningsstat:

	Lön. Kronor.	Tjenst- görings- penningar. Kronor.	Summa. Kronor.	
1 tjänsteman i andra lönegraden	3,000	1,500	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kro- nor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 d:o	3,000	1,500	4,500	
1 tjänsteman i första lönegraden	1,800	1,200	3,000	
3 d:o	5,400	3,600	9,000	
Till vikariatsersättning, samt arfvoden och flit- penningar åt extra bi- träden m. m. ...	—	—	6,000	
1 förste vaktmästare ...	800	300	1,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.
1 vaktmästare	500	300	800	
3 d:o	1,500	900	2,400	

röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen för Kongl. bibliotekets personal, för-
utom chefen, fastställt följande aflöningsstat:

	Lön. Kronor.	Tjenst- görings- penningar. Kronor.	Summa. Kronor.	
1 tjänsteman i andra lönegraden	3,000	1,500	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kro- nor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 d:o	3,000	1,500	4,500	
1 tjänsteman i första lönegraden	1,800	1,200	3,000	
2 d:o	3,600	2,400	6,000	
Till vikariatsersättning, samt arfvoden och flit- penningar åt extra bi- träden m. m. ...	—	—	6,000	
1 förste vaktmästare ...	800	300	1,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.,
1 vaktmästare	500	300	800	
1 d:o	500	300	800	

Efter uppläsning af detta förslag, yttrade

Herr Liss Olof Larsson: Jag har icke varit närvarande inom Utskottet, när ifrågavarande förslag till voteringsproposition antogs, men om jag det varit, så skulle jag otvifvelaktigt mot det samma hafva afgifvit min reservation. Jag kommer således att nu yrka återremiss, för att voteringspropositionen må varda uppställd i öfverensstämmelse med det af Andra Kammaren fattade beslut, som är af följande lydelse: "att Riksdagen, jemte uttalande af den åsigt, att Kongl. biblioteket hädanefter bör benämnas Riksbiblioteket, må Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning på det sätt bifalla, att, med godkännande af här nedan intagna förslag till aflöningsstat för nämnda bibliotek och af de för åtnjutande af de nya lönerr utaf Kongl. Maj:t föreslagna villkor, för lönestatens tillämpning beviljas en förhöjning i bibliotekets ordinarie anslag med 16,950 kronor."

Detta var Kammarens beslut. Nu har emellertid Utskottet behagat utesluta hela förra delen af förenämnda beslut, för så vidt det rör berämningen i fråga varande bibliotek.

Jag vet icke, huruvida grundlagen tillstodjer ett dylikt förfarings-sätt; åtminstone är icke praxis sådan. Och jag ber få erinra, att, när fråga förevar i Andra Kammaren derom, att den del af Utskottets förslag, som rörde benämningen af biblioteket, skulle behandlas säskildt, så afslog, som Herrarne torde minnas, Kammaren denna framställning och beslöt i stället, att nämnda fråga skulle jemte Utskottets förslag i öfriga delar, d. v. s. utom hvad det rörde chefens lön, sammanfattas under ett enda beslut. Således, då denna fråga redan blifvit inom Kammaren diskuterad, och Kammaren fattat sitt beslut, att frågan icke skulle delas, utan, såsom jag nyss antydde, de särskilda punkterna deraf i ett sammanhang i förslaget till voteringsproposition sammanfattas, får jag för min del yrka, att den föreslagna voteringspropositionen återremitteras till Utskottet, för att uppställas på sätt förut varit vanligt. Ty vid flera tillfällen, då tvekan uppstått, huru voteringspropositioner skulle affattas, vare sig man skulle antaga det ena eller andra sättet, har man resonnerat så, att man aldrig finge rifva sönder den ena Kammarens beslut, utan sätta båda Kammarans beslut i deras helhet mot hvarandra, och jag har ej tillföre sett ett så grundlagsvidrigt förfarande som det, hvilket nu egt rum i afseende på förevarande voteringsproposition. Vill Kammaren godkänna detta förslag till voteringsproposition, så har man också dermed öfverlemnadt åt Utskottet en rättighet, att af ett Kammarens beslut taga endast det, som Utskottet vill draga under votering. Så har ock skett här, oaktadt Kammaren genom formligt beslut förklaradt, att båda frågorna skulle behandlas i ett sammanhang.

Jag får således, på grund af hvad jag nu anført, yrka återremiss af berörda voteringsproposition, på det att Utskottet måtte komma i tillfälle att uppsätta en med grundlagen öfverensstämmande voteringsproposition.

Herr Key: I sak delar jag fullkomligt den ärade talarens från Dalarne uppfattning och anser liksom han att benämningen Riksbibliotek är att föredraga framför den nuvarande, i viss mån vilseledande; men då det, såsom nu är fallet, endast är fråga om förslag till en gemensam voteringsproposition, så tror jag, att man bör hålla sig endast och allenast till formen, utan afseende å egna önskningsar, och anser, att Utskottet i detta fall gjort motsatsen af hvad den värde talaren beskyldt det för; och jag tror verkligen att, om han hade varit närvarande i Utskottet vid affattandet af nu föreliggande voteringsproposition, så hade han äfven för sin del godkänt densamma. Förhållandet är nemligen det, att Andra Kammaren bifallit Stats-Utskottets förslag, af innehåll: "att Riksdagen, *jemte uttalande af den åsigt*, att Kongl. biblioteket hädanefter bör benämnas Riksbiblioteket, må Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning på det sätt bifalla" etc. Andra Kammaren har således bifallit Utskottets förslag i förenämnda hänseende, men icke fäst uttalandet af denna åsigt såsom ett oeftergifligt vilkor för anslaget beviljande. Då nu Första Kam-maren skilt dessa frågor åt, så att Kammaren dels fattade beslut angående sjelfva benämningen riksbibliotek — som afslogs till och med i formen af en blott och bart uttalad åsigt — och dels angående öfriga hithörande frågorna, men Andra Kammaren antagit Utskottets förslag i dess helhet, så är det klart, att Kamrarne icke kunna gemensamt votera angående uttalande af en åsigt, då detta *icke* är fäst här i Kammaren såsom ett bestämdt, oeftergifligt vilkor för beviljandet af det åskade anslaget. Nu väntar jag mig visserligen den invändningen från samme ärade talare, att, då näst efter de af mig nyss citerade orden står: "att, med godkännande af här nedan intagna förslag till aflöningsstat för nämnda bibliotek etc.", så skulle med "nämnda bibliotek" afses "riksbiblioteket"; men jag ber dervidlag få på förhand svara, att i just samma punkt finnes ofvanföre ordet: riksbibliotek omnämndt äfven det "Kongl. biblioteket"; ty der står också, allt i samma kläm, "att Riksdagen, jemte uttalande af den åsigt, att Kongl. Biblioteket hädanefter må benämnas Riksbiblioteket, må" etc. "till aflöningsstat för nämnda bibliotek." Hvilketdera af nu "nämnda bibliotek", afses här? Antingen är det till Riksbiblioteket, eller till det Kongl. Biblioteket, som ordet "nämnda" refererar sig, ty båda dessa benämningar förekomma i samma punkt.

Således tror jag, att hur man än vill vända saken, Utskottet icke kunnat göra annorlunda än som skett, då Utskottet å sidan 6 af dess betänkande yttrar:

"Förslaget om särskildt uttalande i afseende på benämningen å ifrågavarande bibliotek lärer, vid det förhållande, att Andra Kam-marens beslut om ett sådant uttalande likväl ej af Kammaren uppstålts såsom vilkor för anslaget beviljande, få anses genom Kamrarnes skiljaktiga beslut hafva förfallit".

Jag är med denne talare fullt ense om företrädet af benämningen riksbibliotek, enär jag tror, att denna benämning både skulle förebygga förvexlingar och äfven möjligen i framtiden från allmänhetens sida framkalla en större välvilja för biblioteket. Men detta är en sak för

sig. En annan är frågans formela del, och hvad denna beträffar, tro jag mig redan hafva gifvit tillräckligt skäl för Utskottets förslag genom påpekande deraf, att den ifrågavarande mellanmeningen innehåller endast en uttalad åsigt, men icke ett vilkor för anslaget beviljande.

På dessa skäl och då jag nu fått den upplysning, att Första Kammaren redan godkänt ifrågavarande voteringsproposition, anhåller jag om bifall till Utskottets hemställan.

Häruti förenade sig Herr *Johan Erik Johansson*.

Herr Liss Olof Larsson: Att sjelfva saken, huruvida Riksdagen skall uttala en åsigt derom, att det ifrågavarande biblioteket skall benämnas Riksbibliotek i stället för Kongl. biblioteket, icke är af någon stor betydelse, medger jag väl, men deremot håller jag fortfarande på den principen, att Stats-Utskottet vid uppställande af voteringspropositioner icke eger rätt att sönderdela ett beslut, som blifvit af endera Kammaren fattadt. Nu säger visserligen Herr Key, att denna Kammare genom sitt ifrågavarande beslut endast uttalat en åsigt, men icke vid beslutet fäst såsom vilkor för anslaget beviljande, att biblioteket bör benämnas Riksbibliotek. Detta påstående erkänner jag också såsom riktigt, om benämningen endast förekommit i Utskottets motivering, men jag ber att i detta hänseende få fästa uppmärksamhet på, att denna uttalade åsigt förekommer icke uti Utskottets motivering utan i sjelfva klämman, å hvilken Talmannen framställde proposition och som af Kammaren godkändes. Vid början af diskussionen, rörande frågan om anslag till detta bibliotek, framställdes, såsom jag redan erinrat, inom Kammaren yrkande derom, att anslagsfrågan och frågan om bibliotekets benämning skulle från hvarandra skiljas, men Kammaren lemnade härtill icke sitt bifall, utan frågorna blefvo gemensamt behandlade, och Kammarens beslut blef, att den mellanmening, deri förutnämnda åsigt uttalas, skulle kvarstå.

Man har vidare yttrat, att här bör fästas afseende jemväl å det beslut Medkammaren i denna fråga fattat. Jag medger, att man bör göra detta, men icke till sådan grad, att Kammarens eget beslut undertryckes. Om man uppställt Första Kammarens beslut i dess helhet mot Andra Kammarens beslut i dess helhet, måtte man väl hafva tagit behörig hänsyn till Första Kammarens beslut. Då skulle ock Andra Kammarens beslut erhållit samma berättigande som Första Kammarens, under det att enligt den nu uppställda voteringspropositionen Första Kammarens beslut i dess helhet innefattas i ja-propositionen, under det att endast en del af Andra Kammarens beslut återfinnes i nej-propositionen.

Första Kammaren har vid innevarande riksdag anvisat oss en väg, på hvilken man kan komma derhän, att då man vid afgörande af en fråga tappat, hela frågan må förfalla, och hvarigenom man således får sin vilja fram, nemligen genom att helt enkelt afslå voteringspropositionen. Nu säger man att man skall utstryka en del af Andra Kammarens beslut ur voteringspropositionen, och på sådant sätt vinner äfven i detta fall Första Kammaren. Vill Andra Kammaren visa en

så hög grad af tillmötesgående, måste jag foga mig derefter, men jag vill dock mot ett sådant förfarande så mycket som möjligt protestera och vidhåller derföre mitt yrkande om återremiss.

Herr *Ivar Månsson* instämde med Herr Liss Olof Larsson.

Herr Gumælius: Herr Talman! Jag förenar mig med talaren på Dalabänken. Det synes mig nemligen gifvet, att det är en högst väsentlig skillnad, om den ifrågavarande mellanmeningen stått i Utskottets motivering i stället för i klämmen. Då den nu står i klämmen, synes det mig klart att Stats-Utskottet å denna kläm tillåtit sig en amputation, hvartill det icke haft giltigt skäl. Jag instämmer visserligen med Stats-Utskottets vice Ordförande deri, att ordet *vilkor* varit starkare, tydligare och mindre möjligt att misstyda än ordet *åsiqt*, som nu står i klämmen, men jag ber å andra sidan få erinra Herrarne om, huru det tillgick den afton Kammaren fattade sitt ifrågavarande beslut. Frågan om denna mellanmenings qvarstående eller uteslutande var nemligen föremål för en ganska skarp öfverläggning och särskildt från statsrådsbänken uttalades med stor bestämdhet det anspråk, att mellanmeningen borde strykas. Först härefter beslöt Kammaren genom votering med stor röstöfvervigt, att meningen skulle qvarstå. Under sådana förhållanden förvånar det mig verkligen, att denna Kammars ledamöter inom Stats-Utskottet kunnat gå in på det slut, hvartill Utskottet i den nu föredragna punkten kommit. Nu säger Stats-Utskottets vice ordförande, att något längre ned i samma kläm förekommer uttrycket: "nämnda bibliotek", och erinrar, att dessa ord måste, sedan mellanmeningen utgått, utbytas antingen mot Kongl. biblioteket eller Riksbiblioteket; och detta kan nog vara riktigt, men om Utskottets ledamöter af denna Kammare ansett sig kunna biträda beslutet att utstryka den oftanämnda mellanmeningen borde de väl vid uppställandet af voteringspropositionen i den del som afsåg Andra Kammarens beslut användt den benämning, som innehölls i detta beslut. Utskottet kunde således hafva sagt: Den som vill att aflöningen åt Kongl. Bibliotekets o. s. v. röstar ja; den som vill att aflöningen åt Riksbibliotekets o. s. v. röstar nej. Det enklaste hade emellertid varit, att här, såsom eljest är vanligt, ställa mot hvarandra Kamrarnes beslut i deras helhet utan onödiga afdrag. Då jag emellertid icke anser det lämpligt att här på rak arm söka vidtaga en ändring i den föreslagna voteringspropositionen, återstår mig endast att instämma i Herr Liss Olof Larssons yrkande om återremiss.

I detta yttrande instämde Herr *Svensén*.

Herr Hörnfeldt: Herr Talman! Mine Herrar! Äfven om man skulle vilja gifva Herr Liss Olof Larsson rätt deri, att det varit önskligt, att det beslut Andra Kammaren fattat, i sin helhet ingått i den nu ifrågavarande voteringspropositionen, tror jag i allt fall, att frågan är af så obetydlig vigt, att man icke bör för dess skull ställa till en formlig konflikt, då Första Kammaren redan fattat sitt beslut, och

godkänt voteringspropositionen, vid hvilket förhållande, om den nu skulle till Utskottet återremitteras. Utskottet naturligtvis icke kunde göra annat, än hemställa att Andra Kammaren måtte fatta beslut, och då återstår endast att antingen godkänna eller afslå voteringspropositionen. Likaledes ber jag få fästa uppmärksamheten derpå, att, äfven om i voteringspropositionen skulle upptagas, hvad som nu blifvit uteslutet, eller orden: "jemte uttalande af den åsigt, att Kongl. Biblioteket hädanefter bör benämnas Riksbiblioteket", så hade man dermed endast uttalat en önskan, och Kongl. Maj:t hade varit oförhindrad att bibehålla benämningen på biblioteket, nemligen Kongl. biblioteket, utan att behöfva fästa sig vid den önskan Riksdagen uttalat. Jag tror således att man här står och tvistar om påfvens skägg, medan beslutet i allt fall blifver detsamma, så vida man icke vill roa sig med att ställa till en konflikt.

Herr Key: Den siste talaren har ganska riktigt erinrat om, att, ifall vi nu skulle återremittera detta förslag till voteringsproposition, så skulle vi endast få det strax tillbaka från Utskottet, med begäran att vi måtte fatta beslut, emedan Första Kammaren redan bifallit detsamma. Om Herrarne därför icke vilja bifalla förslaget så afslå det då lika väl genast, men att återremittera detsamma tjenar som sagdt icke till någonting. Skulle Herrarne afslå det nu eller framdeles, efter återremissens onödiga omväg, så hafva vi ånyo kört fast, och stå der igen såsom en gång förut under denna riksdag, då, som vi minnas, Första Kammaren afslagit och den Andra Kammaren godkänt en föreslagen voteringsproposition. Jag tror sannerligen icke att frågan förtjenar att framkalla någon konstitutionel konflikt.

Hvad åter det beträffar att man icke vill göra skilnad mellan att *uttala en åsigt* och att *fatta ett beslut*, ber jag att få för Herrarne omtala något, som jag i mitt förra anförande icke omnämnt, emedan jag trodde det vara obehöfligt, men *nu* vill jag göra det. Under frågans behandling på afdelningen i Stats-Utskottet ville man verkligen yrka såsom vilkor för lönestatens beviljande, att biblioteket skulle benämnas Riksbiblioteket. Äfven jag var först böjd för detta, men man erhöll under hand den underrättelsen att möjligen en propositionsvägran i Medkammaren skulle blifva följden af ett sådant vilkors uppställande. Och för att undvika detta men ändock inlägga en opinion, åtnöjde man sig med att blott uttala en åsigt, och "det är det, som gör skilna'n så stor", om jag får så uttrycka mig. Om man således nu vill upphäfva skilnaden mellan att uttala en åsigt och fatta ett beslut, hafva åtminstone Stats-Utskottets ledamöter gått ifrån den åsigt, som gjorde sig gällande just då man formulerade denna fras. Jag anhåller fortfarande om bifall till propositionen, och jag upprepar ännu en gång, att saken icke kan vara så maktpåliggande, att man bör blott för dess skull afslå voteringspropositionen och derigenom framkalla en konstitutionel konflikt; att återremittera vore blott att onödigt offra tid och tryckpapper.

Friherre Leijonhufvud: Jag instämmer uti det första yttrandet, som af vice ordföranden i Stats-Utskottet afgafs. Jag tror, att han fullt riktigt och klart redogjort för förhållandena. Det är tydligt, att här äro i samma punkt två saker sammanblandade, som icke hafva med hvarandra att göra. Den ena är en anslagsfråga, den andra en anhållan hos Kongl. Maj:t om ändring af namn. Dessa saker äro af väsentligt olika natur. Frågan om anslag skall komma under gemensam votering, då Kamrarna fattat skiljaktiga beslut; anhållan hos Kongl. Maj:t är åter af den beskaffenhet, att, ehuru Andra Kammaren beslutat att behandla den gemensamt med anslagsfrågan, den icke inverkar på saken i sin helhet, då Första Kammaren fattat ett annat beslut och ansett att anslagsfrågan skulle behandlas särskildt. För att komma till ett slut, återstår således endast att åter skilja dessa saker och votera om det, som är föremål för gemensam votering. För öfrigt är saken af ringa betydelse, och för att få reda uti den håller jag med Första Kammaren och anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Herr Jöns Pehrsson: Herr Talman! Mine Herrar! Man må säga hvad som helst om saken, så är det dock säkert, att, om den nu föredragna voteringspropositionen bifalles, är det ett af Kammaren fattadt beslut, som i propositionen blifvit uteslutet. Jag tror, det är en för fin skilnad, vice Ordföranden i Stats-Utskottet velat göra gällande mellan att uttala en åsigt och fatta ett beslut, men huru som helst är det här verkligen icke så att i antydda hänseendet endast en åsigt blifvit uttalad, ty denna Kammare har verkligen bifallit Stats-Utskottets hemställan om att benämningen Kongl. biblioteket skulle utbytas mot ordet Riksbiblioteket. Huru man för öfrigt än vill göra i denna sak, skall jag dervid icke fästa stor vikt. Men att återremittera frågan till Utskottet tjenar till ingenting, då Första Kammaren redan godkänt voteringspropositionen. Jag tror dock att, derest denna Kammare verkligen haft någon mening med sitt beslut att godkänna den ifrågasatta namnförändringen, det vore bra besynnerligt, om Kammaren icke genom afslag å den föredragna voteringspropositionen skulle vilja visa att den håller på ett förut fattadt beslut, hvars innehåll i det afgifna förslaget till voteringsproposition blifvit stympadt eller endast ofullständigt återgifvet. Det låter ju tänka sig, att Första Kammaren, fastän den redan bifallit den föreslagna voteringspropositionen, vid förnyad behandling af frågan skulle kunna komma till ett beslut, som stode i öfverensstämmelse med det af denna Kammare fattade. Skulle åter den praxis få häfd för sig att vid uppsättandet af förslag till gemensamma voteringspropositioner Stats-Utskottet skulle opåtaladt få utesluta någon del af den ena Kammarens beslut, så skulle väl aldrig en sådan namnförändring hvarom nu varit fråga komma till stånd.

På grund af hvad jag nu yttrat anser jag, att det icke vore någon stor skada skedd, om man nu fattade det beslut att afslå den föreliggande voteringspropositionen.

Herr Carl Ifvarsson: Det kan väl icke på allvar ifrågasättas att vägra votering i denna fråga. För min del anser jag det vara uppenbart, att votering måste ega rum. Deremot kan man med större eller mindre skäl tvista om innehållet af voteringspropositionen. Det må medgifvas. Men icke kan man gerna med skäl påstå, att denna fråga icke kan och bör sönderfalla i två särskilda frågor. Här eger nemligen i detta hänseende samma förhållande rum som uti en annan statsregleringsfråga hvilken förut blifvit afgjord vid denna riksdag. Då hade denna Kammare delat frågan i två delar och följaktligen fattat tvenne särskilda beslut, hvaremot Första Kammaren behandlat begge delarne på en gång och derom fattat ett enda beslut. På grund häraf yrkade äfven Andra Kammaren, och detta med skäl, den ändring i den föreslagna voteringspropositionen, att denna skulle, i enlighet med Kammarens förut fattade beslut, delas i två särskilda voteringspropositioner. Derom förenade sig äfven begge Kamrarne af det skäl att, derest icke frågan, såsom sig borde, komme att delas i tvenne särskilda frågor, åtskilliga ledamöter, som i den ena delen af frågan gillade Första Kammarens beslut och i den andra delen Andra Kammarens beslut skulle nödgas att antingen afstå från voteringen eller ock afgifva ett enda votum öfver två särskilda frågor. Hvad nu föreliggande frågan beträffar, är förhållandet alldeles detsamma i fråga om fördelningen. Första Kammaren har nemligen skilt frågan om sjelfva anslaget till Kongl. biblioteket från frågan om namnförändringen af samma bibliotek; Andra Kammaren åter har fattat beslut om dessa båda frågor i ett sammanhang. I konsekvens med både det beslut Kammaren förut, såsom nyss nämndes, fattat i en annan fråga vid denna riksdag och med hvad egentligen, enligt min tauke, bör ega rum, anser jag således, att Kammaren äfven nu bör skilja denna fråga i två delar. Om denna min uppfattning är riktig, så uppstår den frågan: äro hvardera af dessa delar af den beskaffenhet att om dem gemensam votering måste ega rum?

Beträffande den omtvistade benämningen, så anser jag denna fråga ej vara af den beskaffenhet, att man bör votera derom, eftersom namnförändringen icke intogs uti Andra Kammarens beslut såsom ett *villkor*, utan densammes genomförande deruti blott framhölls såsom en Kammarens åsigt. Följaktligen anser jag riktigt att denna del af frågan får förfalla.

Deremot kan man icke med skäl vägra votering om anslaget, om ock man med något skäl kan anmärka mot Utskottets förslag till voteringsproposition, att man deruti icke finner denna Kammarens beslut i frågan ordagrant upptaget. I sak är dock ingenting deraf uteslutet och därför anser jag, att det icke är värdt att väsnas häröfver. Också blef frågan föremål för en ganska grundlig behandling inom Utskottet, och derinom kom man slutligen till den åsigten, att voteringspropositionen icke kunde uppställas på annat sätt än nu skett. Jag säger dock, att man kunnat använda ordalag mera öfverensstämmande med Andra Kammarens beslut; men sjelfva beslutet kvarstår dock oförändradt, och detta afsåg egentligen sjelfva lönestaten.

Således, oaktadt uti voteringspropositionen, å ena sidan, användts andra ordalag än de uti Kammarens beslut förekommande, men å andra sidan detta beslut i sak ej förändrats, vill jag, vid det förhållande att frågan om namnförändringen icke är af någon som helst betydelse, hemställa, att Kammaren måtte godkänna den af Utskottet föreslagna voteringspropositionen.

Framför allt vill jag dock protestera emot den uppfattningen att denna förändring af ordalydelsen i Kammarens beslut skulle kunna föranleda till en vägran att votera i detta fall. Jag anser nemligen det vara alldeles tydligt att man bör votera rörande sjelfva saken. Och det skulle högeligen förvåna mig om Herr Talmannen framställde proposition på afslag å ifrågavarande voteringsproposition.

Herr Leijer: Den talare, som öppnade diskussionen i denna fråga, förklarade att han hufvudsakligen yttrade sig för principens skull. Jag vill också yttra mig om principen, icke *den* princip, — ty den synes mig icke höra hit — huruvida Riksdagen eller en af dess Kamrar skall kunna vid en anslagsfråga vidhänga hvilket litet vilkor som helst för att sedermera få gemensam votering deröfver; det kan man åtminstone tänka sig. Genom röstöfvervigt kan nemligen den ena Kammaren i gemensam votering tvingas att antaga ett af den Andra Kammaren uppställt *vilkor*. Men hvad jag vill fästa Herarnes uppmärksamhet på, det är, att det är alldeles principvidrigt och till och med positivt omöjligt att den ena Kammaren skall genom votering kunna tvinga den andra att *uttala en åsigt* och här står tydligen uttryckt, att det är fråga om uttalandet af en åsigt, ej antaga ett vilkor.

Härmed var öfverläggningen slutad. Sedan Herr Talmannen gifvit propositioner enligt de yrkanden, som blifvit gjorda, godkände Kammaren den ifrågavarande voteringspropositionen.

Punkterna 3—8:

De voteringspropositioner, som Utskottet i dessa punkter föreslagit blifvo, hvar efter annan af Kammaren godkända.

§ 4.

Efter föredragning dernäst af Banko-Utskottets memorial N:o 11, med förslag till omröstningsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om anslag till en enke- och pupillkassa vid Riksbankens afdelningskontor och pappersbruk, godkände Kammaren den i nämnda memorial föreslagna voteringspropositionen.

§ 5.

Herr Talmannen tillkännagaf, att, enligt mellan Herrar Talmän träffad öfverenskommelse, gemensamma omröstningar komme att anställas nästa Torsdag den 19 i denna månad.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 4 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.